

Eddig nem nagyon foglalkoztak a debreceni cívis házakkal, pedig alig van már belőlük

Tóth Tamás - 2019-10-10 15:59:39

Harangi Attila a nyáron szerzett építészmérnöki diplomát, a kutatási területe a debreceni cívis házak, valamint azok hasznosítási lehetőségei. A témában írt diplomamunkáját mindenki számára elérhetővé tette az [Építészfórumban](#). Október 10-én tart előadást a Méliusz Juhász Péter Könyvtárban, ennek kapcsán beszélgettünk vele.

Miért választotta ezt a kutatási témát?

Helyi építészhallgatóként kutattam már valamennyire Debrecen történetét. A témaválasztáshoz hozzájárult, hogy láttam ezeknek a házaknak a helyzetét.

Harangi Attila fotó: Tóth Tamás

Hogy néz ki pontosan egy cívis lakóépület? Sokan a nagy belmagasságra gondolnak ilyenkor.

Sokan minden debreceni történelmi házra rámondják, hogy cívis ház. A cívis ház, mint néprajzi fogalom, a legrégebbi debreceni házakat jelenti. Ezek háromszög alakú oromfallal néznek az utcára, fésűfogas elrendezésben és oldalhatáron nyúlnak be mélyen a telekbe. Ezek az eredeti cívis házak. Polgárházak az ország több részén épültek a századfordulón. Minden esetben megvannak a jellegzetességeik, ezeknek is van egy debreceni, cívis karakterük. Ezeken kívül voltak a taksás, újsori telkeken épült libaszárnyas házak. Ezt a három háztípust különböztetném meg.

Milyen állapotban vannak jelenleg a cívis házak?

Sajnos nagyon rossz állapotban vannak. Az 1900-as évek elején épültek utoljára, ezt követően eltűnt ez a cívis kultúra. Az 1944-es bombázásban nagyon súlyos károkat szenvedett a város, az elmúlt évtizedekben pedig nem nagyon foglalkoztak velük, nagyon leromlott az állapotuk. Ha most

szeretnénk tenni értük valamit, annyira rossz állapotban vannak, hogy műszakilag is nagy kihívás használhatóvá tenni őket.

fotó: Harangi Attila

Körülbelül hány civis ház maradt Debrecenben?

Nagyjából 1400 ingatlan van, ahol valamilyen formában megmaradtak ezek a házak. Van, ahol nagyon rossz, menthetetlen, máshol nagyon szép állapotban. 300 házat találtam, ami megőrizte a karakterét és hasznosítható, ezekre kellene koncentrálnunk.

Mennyire változott meg ezeknek az épületeknek a funkciója a történelem folyamán?

Sokban ma is laknak, főleg a szocializmus idején feldarabolták ezeket a házakat, sok portán 5-6 lakás van a mai napig is. Ez egyben meg is tartja a házat, ugyanakkor nincs is gazdája, ez a felújítás szempontjából probléma. A megmaradásukra az egyik lehetőség, ha közfunkciót kapnak ezek a házak. Erre sok példát látunk: a Rákóczi utca elején vagy a Batthyány utcán meghagyták ezeket, az udvaron pedig különböző szolgáltató helyiségeket alakítanak ki, így a mai városszövet részévé tették azokat.

fotó: Tóth Tamás

Debrecen bármely időszakában tett a város vezetése valamit azért, hogy ezek az épületek megmaradjanak?

Most már egyre inkább ügyelnek rá, mivel egyre kevesebb maradt meg. A közelmúltban születtek már tervek a házak védelmére, de átfogó program még nem valósult meg. Azt eredménynek tekinthetjük, hogy meghagyták ezeket, ugyanakkor nem is fejlesztették.

Október 10-én [előadást fog tartani a Méliusz Juhász Péter Könyvtárban](#). Mire számíthatnak ott az érdeklődők?

Azzal kezdtem a kutatásomat, hogy megtaláljam azt a helyszínt, ahol maradhatna valami ezekből a házakból. Ma már városnegyedekről, de még utcáról sem beszélhetünk, ami egyben megmaradt volna. Ennek érdekében kutattam a belvárost, lefotóztam, elkészítettem a kataszterüket, térképen ábrázoltam. Ezt a kutatási folyamatot fogom ismertetni, valamint a konkrét javaslatom, hogy miképpen lehet hasznosítani egy ilyen épületet. Ezt egy alkotótérnek, kortárs dizájnműhelynek terveztem fiatal közösségek számára, ez egyben a város kulturális stratégiájával is egybevág. De további lehetőségek is vannak: a fiataloknak bérlakásprogramot lehet létrehozni, vagy akár kollégiumként hasznosítani.